

יום ספר העדר והאסיפות הכלליות של האגודות להזרעה מלאכותית

מן הראוי להקדיש לכל נושא את כל הזמן הדרוש ללימודו ולקבלת החלטות תפעוליות שקולות. אולם, ציבור חברינו זקוק למידע הבסיסי אודות ה"יש" כשם שהוא צריך להיות מעוניין להכיר את החלופות השונות, הן ברמה העיונית – תכניות טיפוח, הן ברמה המעשית – שיטות תימחור החלב ורכיביו.

הכנס נפתח בשעה היעודה ונוהל ביד אמונה על ידי אשר בן-צבי. לאחר בחירת הועדה המתמדת של "און" ושל "השרות", קם ד"ר יהודה ולד והעלה קווים לדמותו של ראובן בריענן ז"ל, שהלך לעולמו לפני שנתיים. ברגעים הללו כמו בהמשך הכנס עלתה כל פעם מחדש תרומתו הסגולית של ראובן ז"ל לטיפוח בקרנו ויכולתו לחזות התפתחויות ולמצוא מענה לשאלות המתעוררות. אפשר להתרשם, שרוחו

יום ה' 17.11.88 הוכרז השנה כיום ספר העדר שבהמשכו גם התקיימו האסיפות הכלליות של האגודות להזרעה "און" ו"השרות". היה חשש כלשהו, שמא "עירבוב שמחה בשמחה" ישבש הן את דיוני יום ספר העדר הן את מהלך האסיפות הכלליות. ובכן, לבאי ההתכנסות הרבים, כשלוש מאות חברים, נכונה הפתעה נעימה: סדר יום גדוש ומעניין שקויים בדיוקנות מירבית. אפשר רק להתברך באירגון המופתי והקפדני ובהחלט, צריך ללמוד ממנו לקראת התכנסויותינו בעתיד. מסתבר, שאפשר לשמור על לוח זמנים לכל נואם ומרצה ולהעביר את כל הנושאים על פי התכנון. אין זאת אומרת, שניתן למצות במספר דקות מצומצם נושאים כה כבדים כגנטיקה וטיפוח, מדיניות מחיר החלב והשלכותיו על תכניות הטיפוח, בהרצאות כה קצובות ותמציתיות.

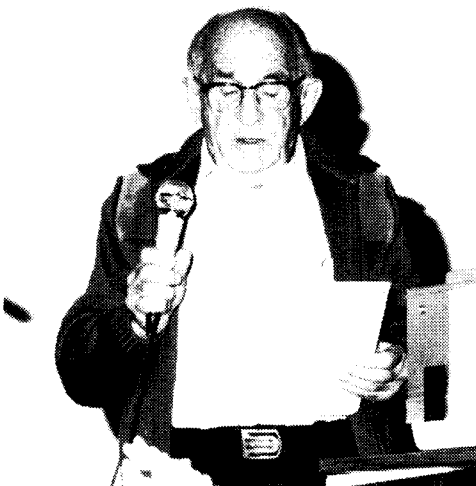
רישום המשתתפים הרבים והצטיידות בחומר הסברתי של האגודות.

ציור תמונת מצב ע"י עדי רוז

אבי יגל מציג את מערך המיחשוב החדש.

הבטים טיפוחיים בהכוונת הרכב החלב, יהודה ולר ומשה היימן.

בביקורת-חלב בלבד. לשם דיוק, הנתונים שבספר העדר ובביקורת-חלב בהולנד ובישראל המקבילים של הפרות ההולשטיין-פריזיות הם דלקמן (ממוצעים ל-1987):

ארץ	פרות מס'	חלב ק"ג	שומן ק"ג	%	חלבון ק"ג	שומן + חלבון ק"ג
ישראל	74,482	8,778	273	3.11	263	556
הולנד	826,631	6,502	285	4.38	221	506

* ביקורת החלבון הקיפה את מחצית העדר הישראלי, בקירוב.

הבטים תעשייתיים ושיווקיים של הרכב החלב, ירמי (אגף החלב ב"תנובה").

הבטים תזונתיים של הרכב החלב, דוד דרורי.

אחוז השומן. ירמי אף השווה את הערך הכלכלי של העלאת תכולת החלבון, מבלי להוסיף לשומן, והתייחס לבעיות של הפניית משלוחי חלב עתירי חלבון ממשקים מסויימים לעבר בהח"ד לגבינות.

יתכן שעלות ההובלה הנוספת שתידרש תבטל את היתרון של הפניית חלב יותר חלבוני לתעשיית הגבינות קשות בתל-יוסף, הכל שאלה של יעילות, מחד ושל המחיר לשיווק, מאידך. עלתה מחדש ההצעה בדבר ייצור יותר מוגבר של חלב קיץ. על פי הנסיון ולפי המשיגים על דברי ירמי, רק מחיר דיפרנציאלי, עונתי ימריץ את המשקים לייצר יותר חלב בעונה החמה, עם כל ההוצאות הנוספות הקשורות בכך.

אביק ריכב, חבר קב' עין-המפרץ ומזכירה הקודם של ה.מ.ב. התייחס בדבריו למרכיב החלבון כגורם הערכי תזונתי ושיווקי בעל ההשפעה הכלכלית העיקרית בין רכיבי החלב. בין היתר הציג שקפים המראים את עקומת הייצור והצריכה של חלבון ושומן במשך למעלה מעשרים שנה. הוא הציע לאסיפות של האגודות להזרעה לקבל **החלטה בדבר הכללת גורם החלבון**, על השלכותיו המשקיות, **בתכניות הטיפוח**, הצעה ברוח זו אושרה באסיפות של "און" ו"השרות".

אמנם, אנחנו טובים, אפילו טובים מאד בכל קנה-מידה, אבל איננו היחידים ברמה זו. יהיה מעניין מאד להיווכח בתוצאות הניסוי ההשוואתי הולנד-ישראלי, סבלנות!

ד"ר דוד דרורי התייחס בקיצור נמרץ להשפעת ממשק ההזנה על ייצור החלב ובעיקר על רכיבי החלב, חלבון ושומן. הוא עמד על הערך של החלבון הבלתי-פריק במנה והשפעתו על הייצור בכלל ועל ייצור חלבון החלב בפרט.

כן הצביע על השוני הרב שבהשפעת הוספת שמן למנת החולבות לעומת אותה כמות שמן, כאשר היא כלולה עדיין בתוך הגרעינים מהם מפיקים את השמן. הנושא מעניין מאד והיה רצוי להרחיבו בהזדמנות קרובה מעל גבי "משק הבקר והחלב".

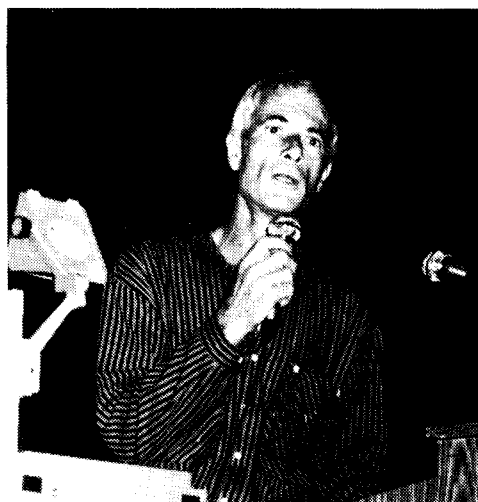
הח' ירמי (ד"ר ירמיהו יצחקי) מאגף החלב של "תנובה" פתח והעלה בעיות השיווק של החלב על רכיביו השונים. מסתבר שבין כל הארצות יצרניות החלב המובהקות, דוקא הרכב החלב של פרוטינו קרוב לרצוי מבחינה שיווקית, הווה אומר יחס צר בין תכולת החלב הגולמי בשומן וחלבון. מאחר שאחוז החלבון אצלנו אינו גבוה, הרי היחס הרצוי הנ"ל נובע בעיקר מתנאי אקלים, ממשק והזנה אשר מקשים על העלאת

שיש לנקוט ביחס לביצוע של שינוי בתימחור רכיבי החלב.

על פי חוק חייבות האגודות השיתופיות לקיים את אסיפותיהן הכלליות, בהתאם לתקנותיהן כל שנתיים. טוב עשו המארגנים של הכנס בשלבם את יום ספר העדר במועד האסיפות הכלליות. בלי שום ספק, זה הוסיף מבחינת הקף ההשתתפות וגם מבחינת העניין עצמו. כך קרה, שלאחר החלק המוקדש ליום ספר העדר עוד נשאר קהל מספיק כדי לקיים את האסיפות בצורה מכובדת ולקבל החלטות. בסוף גם נבחרו ההנהלות החדשות, ועדות הביקורת וועדות הטיפוח של "און".

שתי האגודות הוציאו דו"חות מקצועיים ואירגוניים לקראת האסיפות. מטבע הדברים ישנם מספר נושאים חשובים, שדנו בהם בדו"חות של שתי האגודות וביניהם הניסויים ההשוואתיים הבין-לאומיים, היחידה להעברת עופרים, מבחני פרים, תוצאות ההזרעה, טיפוח ושימוש בפרים ועגלים.

קריאת שני הדו"חות מומלצת לכל המתעניין בדרכי הביצוע היומיומי, מחד וברעיונות, השגות ופתרונות לבעיות, מאידך.

השלכות כלכליות של שינוי שיטת התימחור לחלב, אביק ריכב.

בסוף הרצאות המוצא ניתנה ההזדמנות לחברים להביע דעתם ולשאול שאלות בנושאים הנדונים. פרט להערותיו של אבשלום דולב, מנכ"ל מועצת החלב, שהצטיינו בגישה יותר נחרצת בקשר לחלבון, הלא אצל רב החברים שהשתתפו בדיון בשלב זה אפשר היה להבחין בהיסוסים כלשהם ותהיות רבות, אשר לעמדה

קהל של שלוש מאות בעלי מקצוע הרפת מקשיב לדיונים.

החלטות האסיפה של "און"

1. האסיפה מציינת בחיוב ובהערכה את פעלם של עובדי ומנהלי האגודה.
2. האסיפה מברכת את העובדים שהגיעו לגיל פרישה ויצאו לגמלאות ומאחלת להם אריכות ימים.
- כמו כן האסיפה מברכת את העובדים החדשים שהתקבלו לעבודה ב"און" בשנתיים האחרונות ומאחלת להם השתלבות מהירה.
3. האסיפה מציינת בחיוב את הכנסת המסופונים למזריעים, כחלק בהתיעלות המערכת והשתלבות במערך המיחשוב החדש של ספר העדר.
4. האסיפה רואה בדאגה את הזעזועים שעוברת החקלאות הישראלית וההתיישבות תוך פירוק מסגרות מאורגנות, החל בארגוני קניות וחלק ניכר מהאגודות המושביות.

בדו"חות שפע של מידע אודות הפעילות של כל אגודה באזורה היא. יש מקום לציין במיוחד את נושא ההשכלה המקצועית באגודת "און", מפעל שנמשך כבר 30 שנה ברציפות. בשנתיים של הדו"ח קויימו באגודה 32 פגישות בנושאים רבים ומגוונים רובם ככולם קשורים ישירות לגידול בקר ולטיפוחו, לממשק ולכלכלת הענף ועוד – מפעל חשוב וראוי לחיקוי, אשר תורם רבות הן להשכלת העובדים באגודה והן לגיבושם החברתי.

בסיכום, זה היה יום מלא וגדוש עניין, מפגש חברתי ומקצועי כאחד. כן ירבו כמוהו – ולמארגנים, כל הכבוד!

כנהוג מזה שנים ברציפות, בסיום האסיפה הכללית של "און" חולק הפרס ע"ש מנחם הימן ז"ל, הפעם לח' שבתאי רביב. נימוקי ועדת הפרס שהוקראו על ידי אחיעם שני ודברי תשובתו הנרגשים של חתן הפרס מובאים בצמוד לסקירה זו.

אתנחתא לחילוף עצמות ושיחרור פרקים בין פרק לפרק.

תלי מוסר מילואים לדו"ח הדו"ח של "און".

5. האסיפה תובעת מההנהלה והמנהל לערוך מעקב צמוד ועירנות יתר אחר מערכת הגביה, ביתר אינטנסיביות ואגרסיביות, ולנקוט בכל האמצעים הדרושים לביצוע תקין של תשלומים במועד, כולל התאמת הנה"ח והפעלת המזריעים למטרה זו.
 6. האסיפה מטילה על ההנהלה שתיבחר לבדוק את התאמת המבנה הארגוני והתקנון למציאות של היום.
 7. האסיפה ממליצה בפני מוסדות ההתאחדות לבחון דרכים ליישום שינוי שיטת התשלום עבור החלב לפי רכיבים.
 8. האסיפה ממליצה לבחון דרכי טיפוח חדשות לפי רכיבי החלב ללא קשר עם יישום שיטות תשלום אחרות.
 9. האסיפה מציינת את שיתוף הפעולה בין שתי אגודות ההזרעה וקוראת להנהלה שתיבחר וההנהלה המקצועית למצוא דרך להידוק שיתוף הפעולה, כמו: בחינת האפשרות להקמת ועדת טיפוח ארצית, קניה משותפת של פרים, תיאום מנהלי בתחום העבודה ומתן השירות וכד'.
 10. האסיפה מקדמת בברכה ומחזקת את ידיהם של העוסקים במלאכת הקמת מערך המיחשוב החדש של ספר העדר.
 11. האסיפה בוחרת בהנהלה, ועדת ביקורת וועדת טיפוח את החברים כלהלן:
- הנהלה 88/90**
1. תלי שור – מרחביה (און)
 2. ד"ר חיים שטורמן – עין חרוד מ' (און)
 3. משה הימן – עין חרוד מ' (און)
 4. דניאל פרי – רמת יוחנן (ה.מ.ב.)
 5. אורי גיל – בחן
 6. מריו טינסקי – עין גב
 7. יוסי בן-אשר – עין המפרץ
 8. נפתלי קאין – שדה אליהו
 9. ישראל הררי – עמיד
 10. יוסי מלול – עין חרוד א'
 11. עמית שינפלד – אפק
 12. משה שפירא – עין שמר
 13. מנחם חומש – בית שערים
 14. עמוס בן-צבי – כפר יהושע
 15. ישראל הראל – כפר ויתקין
 16. רפי זימן – בית יצחק
 17. דב גבר – שדה אילן
 18. משה חולי – ניצני עוז
 19. עוזי דבלין – רמת צבי
 20. שמואל גור – שרונה
 21. נחום זרחי – נהלל

22. נחום גולדיטש – נוב
23. ראובן בן־יוסף – גבעת יואב
24. שאלתיאל דמתי – אחיהוד
25. אריה שדר – נציג עובדי "און"
8. צבי פרקר – כפר ויתקין
9. אהוד ליפקין – גניגר
10. עמית דגן – נוה איתן
11. עוזי בן־ארי – עין חרוד מאוחד
12. אורי שפיר – יזרעאל
13. יעקב שמשון – פרזון
14. אמנון שני – עין השופט
15. דב טלישחר – נורדיה
16. קיטי – בית העמק
17. מיכה רון – יל"ג

ועדת ביקורת

1. גאולה פלדינגר – שדה יעקב
2. עמרם בן־צבי – הזורע
3. דן שביט – יגור

ועדת טיפוח

1. חיים שטורמן – "און"
2. משה הימן – "און"
3. יהודה וילמוש – "און"
4. רועי גרנות – "און"
5. יצחק גל – אשדות יעקב איחוד
6. גיורא חרג – כפר חסידים
7. מוטי איש יאיר – מעגן מיכאל

מוזמנים

1. תלי שור – "און"
2. דן קלי – "השירות"
3. עדי רז – ספר העדר
4. אפרים עזרא – יל"ג
5. יהודה ולר – יל"ג
6. ד"ר דן פרנק – היחידה להעברת עובדים
7. ראובן בן־יוסף – גבעת יואב

קרון פרסים ע"ש מנחם הימן ז"ל

קרון הפרסים לזכרו של מנחם הימן ז"ל, שנפל במלחמת יום הכיפורים ברמת הגולן, נוסדה על ידי משפחת הימן וקרוביהם. הקרון מתנהלת במסגרת קרנות ההנצחה במרכזי החקלאי. מטרתה להעניק פרסים להוקרת השגים בטיפוח ורבייה של הבקר בישראל. הפרס ניתן באסיפה הכללית של האגודות להזרעה מלאכותית. ועדת הפרס שליד "און" החליטה להעניק את הפרס לשנת 1988 לח' שבתאי רביב על מפעל חייו בשטחי ההזרעה המלאכותית וטיפוח הבקר במשך ארבעים שנה; על תרומתו הרבה בעיבוד זרמת פרים, בפיתוח שיטת ההקפאה ובשמירת זרמה בבנק גדול שהוא אירגן וניהל;

על פועלו הרב בהדרכה ובאירגון המזריעים וכאיש הקשר עם ציבור הבוקרים של האגודה. זה 50 שנה מאז עליתו ארצה ב־1938, שבתאי רביב קשור לענף הרפת; בראשית דרכו כתלמיד ביה"ס החקלאי בן־שמן ואחרי כן בהכשרה ברפת של דגניה ב'. בהיותו בין ראשוני המתיישבים של קבוצת "אבוקה" בעמק בית־שאן הקים שם רפת. מ־1946 שבתאי היה המזריע והמרכז של אגודת ההזרעה בעמק בית־שאן. כאשר הצטרפה ב־1947 ל"א.ל.מ." בעמק הירדן, עבד תחילה כמזריע ומ־1951 כעובד המעבדה. מאז איחוד האגודות ב־1962 שבתאי הוא עובד המעבדה של "און" וגם מדריך למזריעים, שופט בקר וחבר ועדת הטיפוח. אחרי השתלמות באוניברסיטת מינכן בגרמניה ובאנגליה בעזרת מלגה שקיבל מקרן

פרץ נפתלי, מונה שבתאי למנהל המעבדה של "און".

על זכותו להימנות עם חלוצי המזריעים בארץ ובהוקרת מפעל חייו בשטח ההזרעה והטיפוח,

ועדת הפרס

דברים עם קבלת הפרס ע"ש מנחם הימן ז"ל

אינני חסיד גדול של הרוטציה, אולי בשלוחה האירגונית אבל לא בשלוחה המקצועית הטהורה.

אני מודה לחבר השופטים אשר מצאו לנכון לזכות אותי בפרס נכבד זה ותורם את מענק הפרס למטרת המלחמה בסרטן.

אני מודה לכולכם

שבתאי

מרגש וגם נעים להימנות עם הזוכים בפרס על שם מנחם הימן ז"ל. מנחם היה לוחם עז רוח אשר נפל בקרבות הבלימה ברמת הגולן במלחמת יום הכיפורים, חובב טבע מובהק, מתבונן ומתעמק בנבכי עולם הדממה של ים סוף ומונציה במצלמתו את פלאי היצירה התת־ימית בעין בוחנת, בחוש סקרנות ובנפש אוהבת. כה צעיר, רענן ומלא חדוות חיים, יהי זכרו ברוך!

מאז שהצטרפתי למשפחת מגדלי הבקר לפני יובל שנים בביה"ס החקלאי בבן־שמן ועד היום עברנו כברת דרך ארוכה, רצופת לבטים וקשיים וחיפושי תשובות לאתגרים הרבים שעמדו בפנינו.

לא כאן המקום והזמן למנות את אשר הושג מאז ימי ראשית ההתארגנות של ההזרעה המלאכותית באמצע שנות ה־40 במסגרת האגודות להזרעה. ניתן להשוות את המצב אז למצב כיום בפיתוח: שיטת הרבייה באמצעות העברת העוברים. אז קולות המפקפקים, המקטרגים והמתנגדים היו רבים יותר, בעוד שכיום הקונצנזוס רחב יותר ביחס להעברת העוברים. יום יבוא, והוא לא רחוק, וטכנאי ההזרעה של היום יעסקו בהשתלת העוברים בשיגרת יום־יום ואין ספק שרמתם המקצועית ומיומנותם תעלה בהתאם.

אם סיום פרק ההזרעה בחיי המקצועיים יורשה לי, אם כל הצניעות, להעביר מסר לחברי הממשיכים ולחדשים המצטרפים למעגל העבודה, והמסר הוא – התמדה. התמדה פירושה שכלול, הרחבת אופקים וניצול הנסיון המצטבר לשם נקיטת יוזמות חדשות.

חתן הפרס שבתאי רביב מקבל הפרס מידי משה הימן.

החלטות האסיפה של "השרות"

1. האסיפה מביעה הערכה לצוות העובדים בשדה, בפריה ובמשרדים.
2. האסיפה מביעה הערכה ושביעות רצון משיתוף הפעולה בתחומים השונים הקשורים לעבודת האגודות.
3. האסיפה מביעה סיפוק מהפעילויות המשותפות וההדדיות בין ההנהלות וועדות הטיפול של שתי האגודות, וקוראת להנהלה החדשה להדק את הקשרים הללו.
4. האסיפה מביעה הערכה לשיתוף הפעולה בשדה עם רופאי "החקלאית", חוקרי "מנהל המחקר החקלאי", אנשי "שרות ההדרכה והמקצוע", "השרותים הווטרינריים" ו"התאחדות מגדלי בקר".
5. האסיפה מחזקת ידי אנשי המחלקה לגנטיקה של משרד החקלאות, ספר העדר ומתודה, בשיתוף עם אנשי "יעל", בהעמדת תכנית המיחשוב החדשה.
6. האסיפה מברכת על ההתקדמות המתמדת בעבודת ספר העדר, וקוראת לבצע מבחני פרים לשיעור החלבון.
7. האסיפה תובעת מהמוסדות - הממשלה
8. ותנובה - לקבוע דרך תשלום למרכיבי החלב (חלבון, שומן, לקטוז), על-מנת לאפשר טיפוח וממשק בהתאם לדרישות השוק.
9. האסיפה קוראת להנהלה להגביר את ההדרכה במשקים בנושא ממשק הרביה והפוריות.
10. האסיפה מבקשת לשים לב במיוחד לנושא העקרות הקיצית והשלכותיה.
11. האסיפה מציינת את ההתקדמות בנושא ייצוא זרמה, במיוחד למזרח אירופה, ורואה ביצוא נושא בעל חשיבות רבה.
12. האסיפה מברכת על ההשגים שהושגו עד היום בהשתלת עוברים, ומבקשת להמשיך ברכישת הידע המקצועי והנסיון בנושא חשוב זה.
13. האסיפה קוראת לשיפור השירות בשימוש בפרי שרולה בעדר החלב, לפתרון הבעיות של עודפי חלב ולשיפור טיב הבשר.
14. האסיפה מאשרת המאזנים לשנים 1986 ו-1987, אשר נבדקו ואושרו על-ידי ברית הפיקוח.
15. האסיפה דורשת לקדם את שיטת השיפוט הגופני ע"י הבוקרים, ולהפעילה בכל

שאול אגרנוב מוסר מילואים לדו"ח של "השירות".

- הארץ, בהתאם להחלטות ועדת הטיפוח.
 15. האסיפה מברכת את פרופ' נתן איילון ביציאתו לגימלאות, ומודה לו על מפעל חייו בנושאי הפוריות והרביה בבקר. האסיפה שמחה על המשך פעילותו ועזרתו לקידום הענף.
 16. האסיפה מברכת את שבתאי רביב, חתן פרס מנחם הימן ז"ל לשנת 1988.
 17. האסיפה בוחרת בהנהלה וועדת טיפוח ובוועדת הביקורת כלהלן:

ההנהלה וועדת הטיפוח

1. אגרנוב שאול – "השרות"
2. בן־יהושע פרץ – באר טוביה
3. ברגר יעקב – כפר הס
4. חיימסון עוזי – כפר ורבורג
5. ברסקי דרור – ניר בנים
6. בוקובזה אריה – עזריקם
7. ישי שלמה – גילת
8. חסיד מנחם – אביגדור
9. שלום אריה – שתולים
10. כהן נתן – פארן
11. פרנק דן – אורות
12. וינשטיין יהודה – בני דרור
13. מטלון זיו – באר טוביה
14. פודור מנחם – ניר ישראל
15. קלי דן – "השרות"
16. נציג העובדים – "השרות"

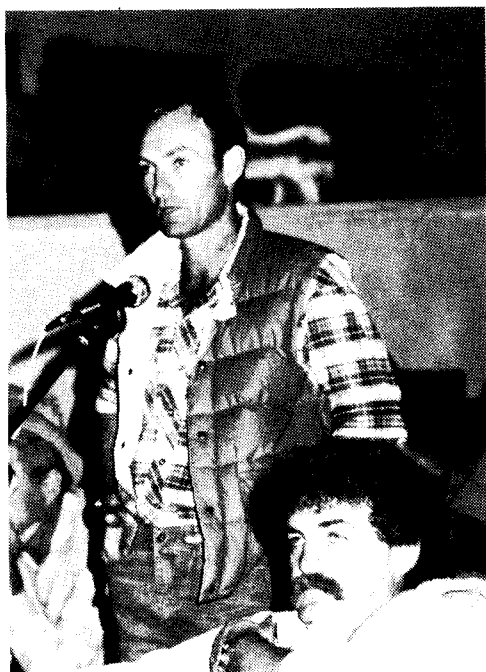
17. בן־דוד מרדכי – מפלסים
18. כהן אמנון – ראש צורים
19. בירן גד – כפר דניאל
20. עדיני זאב – נירים
21. פרץ שירק – חפץ חיים (משקי הדרום)
22. יצחק יהודה – דביר
23. עדי רז – נתיב הל"ה
24. וקס יצחק – מגן
25. פרחודניק דב – צרעה
26. צמרי דורון – בארי
27. נעימי חיים – קליה
28. ישראל עופר – חולדה
29. ליפשיץ ישי – ג' השלשה (גרנות)
30. דוד קליפון – צובה
31. ליסא תמי – יטבתה
32. אפרת סוזי – כפר מנחם

מוזמנים

1. דניאל פרי – ה.מ.ב.
2. תלי שור – "און"
3. חיים שטורמן – "און"
4. מיכה רון – יל"ג, מכון וולקני
5. יהודה ולר – יל"ג, מכון וולקני
6. אפריים עזרא – יל"ג, מכון וולקני

ועדת ביקורת

1. זקס אבנר – גבעת ברנר
2. רמי יעקב – חפץ חיים
3. ראביד בניה – באר טוביה

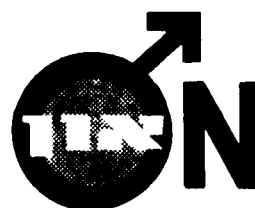

יש שאלות והשגות – ממחניים בגליל עד כפר עזה בדרום ועד אילות בואך ים־סוף...

...ויש משיבים ומסבירים (חיים שטורמן ודן קלי).

(כל התמונות שבסקירה זו צולמו בידי יאיר חרמוני).